

Kupina įtampos... Originali... Visais atžvilgiais ypatinga.
STEPHEN KING

Jo Nesbø Karalystė

baltos lankos

JO NESBØ

KARALYSTĖ

Iš norvegų kalbos vertė
Justė Nepaitė

baltos lankos

Prologas

Tą dieną mirė Dogas.

Man buvo šešiolika, Karlui – penkiolika.

Prieš kelias dienas tėtis mums buvo parodęs medžioklinį peilį, su juo jį ir nužudžiau. Platūs peilio ašmenys blyksėjo saulėje, šonuose grioveliai. Tėtis paaiškino, kad grioveliai skirti kraujui nutekėti, kai darinėji laimikį. Jau tada Karlas išbalo ir tėtis paklausė, ar tik vėl nesumanys subloguoti automobilyje. Man atrodė, kad būtent dėl to klausimo Karlas užsiplieskė būtinai ką nors nušauti, tiesą sakant – bet ką, ir laimikį išmėsinėti, sukapti į sušiktus kąšnelius, jei to prireiks.

– O paskui laimikį iškepsiu ir mes jį suvalgysim, – pasakė, kai stovėjome prie daržinės, aš – palenkęs galvą virš tėčio kardilako „DeVille“ variklio skyriaus. – Jis, mama, tu ir aš. Gerai?

– Gerai, – tarstelėjau sukiodamas skirstytuvo dangtelį ir bandydamas užvesti variklį.

– Dogas irgi gaus kąšnelį. Visiems užteks.

– Žinoma, – tariau.

Tėtis tvirtino pavadinęs jį Dogu, nes paskubomis kitko nesugalvojęs. Bet man atrodo, kad jam be galo patiko šis vardas. Tarsi būtų jo atspindys. Sakė ne daugiau, nei būtina, ir buvo toks amerikietis, kad beveik norvegas. Ir tėtis mylėjo šį gyvūną. Įtariu, kad šuns draugija jam buvo kur kas mielesnė nei bet kokio žmogaus.

Mūsų ūkis kalnuose nedidelis, bet nuo čia atsiveria graži panorama, ir žemės turime užtektinai, kad tėtis ją vadintų savo karalyste. Diena po dienos palinkęs prie kadilako matydavau, kaip Karlas ištapsi į kelią su tėčio šunimi, šautuvu ir peiliu. Matydavau, kaip ant pliko kalno šlaito jie virsta taškeliais. Bet šūvis taip ir nepasigirsdavo. O kai jie grįždavo į ūkį ir Karlas pasakydavo neaptikęs paukščių, nutylėdavau, kad mačiau nuo kalno šlaito kylančius vieną žvyrių būrį po kito, maždaug toj vietoj, kur sukiojosi Karlas ir Dogas.

Bet vieną dieną šūvis pagaliau nuaidėjo.

Krūptelėjau taip smarkiai, kad susitrenkiau galvą į kapotą. Nusivaliau tepaluotus pirštus ir pažvelgiau į viržiais apaugusį kalno šlaitą, kol šūvio aidas tarsi griaustinis ritosi per kaimą ties Biudalio ežeru. Po dešimties minučių išvydau atskuodžiantį Karlą, jis sulėtino žingsnį, kai buvo taip arti, kad pro namo langus jį galėjo pastebėti mama ar tėtis. Dogo kartu nebuvo. Nei šautuvo. Išsyk sumojau, kas galėjo nutikti, ir pasukau prie Karlo. Pamatęs mane jis apsigrėžė ir lėtai pasuko eiti ten, iš kur atėjęs. Jį prisivijęs pastebėjau, kad skruostai šlapi nuo ašarų.

– Aš pabandžiau, – sukūkčiojo. – Paukščiai purptelėjo tiesiai mums prieš akis, jų buvo tiek daug, nusitaikiau, bet neįstengiau nuspausti gaiduko. Norėjau juos pabaidyti, parodyti, kad bent pabandžiau, todėl nuleidau vamzdį ir nuspaudžiau gaiduką. Ir, kai paukščiams pakrikus nuleidau akis žemyn, pamčiau gulintį Dogą.

– Jis negyvas? – paklausiau.

– Ne, – išlemeno Karlas, ašaros gniaužė jam gerklę. – Bet jis... jis miršta. Iš burnos srūva kraujas, akys išsprogusios. Jis tik guli tampomas konvulsijų ir inkščia.

– Bėgam, – paraginau.

Pasileidome bėgti ir po kelių minučių išvydau kažką krutant viržiuose. Uodegą. Dogo uodegą – jis užuodė mums ateinančius. Sustojome prie jo. Šuns akys atrodė kaip du ištaškyti tryniai.

– Jam galas, – pasakiau. Ne dėl to, kad būčiau patyręs veterinaras, kokiais dedasi visi vesternų kaubojai, bet pagalvojau, kad jei Dogas per stebuklą ir išgyventų, aklo medžioklinio šuns gyvenimas nebūtų nieko vertas. – Tau teks jį nušauti.

– Man? – suriko Karlas, tarsi negalėdamas patikėti, jog pasiūliau jam, Karlui, atimti kam nors gyvybę.

Pažvelgiau į jį. Į savo jaunėlių brolių.

– Duok peilį, – paliepiu.

Jis padavė man medžioklinį tėvo peilį.

Uždėjau vieną ranką ant Dogo galvos ir jis lyžtelėjo man dilbį. Tada suėmiau už sprando ir kita ranka perrėžiau gerklę. Bet ne itin ryžtingai, nieko nenutiko, Dogas tik sutrūkčiojo. Man pavyko tik iš trečio karto – kraujas ištiško, lyg tebtų laukęs ištrūkti į laisvę, kaip nutinka per žemai nupjovus sulčių pakelio snapelį.

– Na va, – tarstelėjau ir numečiau peilį į viržius. Išvydęs jo grioveliuose kraują, pasvarsčiau, ar kraujo užtiško man ant veido, nes jaučiau skruostu riedant šiltą srovele.

– Tu verki, – pasakė Karlas.

– Nesakyk tėvui.

– Kad verkei?

– Kad nesugebėjai nužudyti... nesugebėjai šito padaryti. Pasakysim, kad sprendimą priėmiau aš, bet darbą atlikai tu. Gerai?

Karlas palinkсėjo.

– Gerai.

Persimečiau šuns gaišeną per petį. Ji buvo sunkesnė, nei tikėjausi, nešant vis slyščiojo. Karlas pasisiūlė padėti, bet kai atsisakiau, jo žvilgsnyje išvydau palengvėjimą.

Paguldžiau Dogą ant daržinės lieptelio ir nuėjau į namą pakviesti tėčio. Žingsniuojant atgal papasakojau jam sutartą įvykių versiją. Tėtis nieko nesakė, pritūpė prie savo šuns ir linktelėjo, tarsi vienaip ar kitaip būtų tai numatęs, tarsi tai būtų jo paties klaida. Tada atsistojo, paėmė iš Karlo rankų šautuvą, po pažastimi pasikišo Dogo gaišeną.

– Einam, – tarstelėjo ir liepteliu užlipo į daržinę.

Paguldė Dogą į šieno guolį, šįkart priklaupė, nunarino galvą ir kažką sumurmėjo, skambėjo panašiai į vieną iš jo mokėtų amerikietišku psalmių eilučių. Stebėjau savo tėvą – vyrą, kurį pažinojau visą savo trumpą gyvenimą; ir tokio, kaip šią akimirką, dar niekada nebuvau jo matęs. Tokio sugniuždyto.

Kai jis atsigrėžė į mus, dar buvo išblyškęs, bet lūpos nu stojusios virpėti, žvilgsnis atgavęs jam būdingą ramybę.

– O dabar jūsų eilė, – tarė.

Mūsų eilė. Nors niekada nebuvo mūsų mušęs, šalimais stovintis Karlas susigūžė. Tėtis perbraukė šautuvo vamzdį.

– Kuris iš jūsų... – Jis ieškojo žodžių nepaliaudamas glostyti vamzdžio. – Paskerdė mano šunį?

Persigandęs Karlas nepaliovė mirksėti. Prasižiojo.

– Karlas, – tariau. – Bet sprendimą priėmiau aš, liepiaujam tai padaryti.

– Šit kaip? – Tėčio žvilgsnis nukrypo nuo manęs prie Karlo ir atgal. – Žinot ką, mano širdis apsipylusi krauju. Ji kraujuoja ir teturiu vienintelę paguodą. Ir žinot, kas tai?

Stovėjome nebylūs, tėtis atsakymo ir nesitikėjo.

– Tai, kad turiu du sūnūs, šiandien įrodžiusius, jog yra tikri vyrai. Gebantys prisiimti atsakomybę, priimti sprendimus. Pasirinkimo agonija, žinot, kas tai yra? Kai kenti dėl būtinybės pasirinkti, ne dėl paties pasirinkimo. Kai žinai, kad nesvarbu, ką pasirinksi, nemiegosi naktimis ir graušiesi, klausdamas savęs, ar pasirinkai teisingai. Jūs galėjot atsikratyti atsakomybės, bet stojot į akistatą su skausmingu pasirinkimu. Ar leisti Dogui gyventi kančiose, ar leisti jam mirti ir tapti jo žudikais. Nesikratyti atsakomybės, kai gyvenimas priverčia priimti tokį sprendimą, reikalauja drąsos.

Jis išskėtė savo plačias plaštakas. Vieną uždėjo man ant peties, kitą, truputį aukščiau, ant Karlo. Kai vėl prabilo, balsas skambumu galėjo prilygti pačiam pamokslininkui Armandui:

– Reikia narsos pasirinkti ne lengviausią, bet morališkai teisingiausią kelią, ši savybė ir skiria žmogų nuo gyvulio. – Jo akyse vėl sužvilgo ašaros. – Stoviu prieš jus kaip palaužtas žmogus, bet neapsakomai jumis didžiuojuosi, berniukai.

Tai buvo ne tik įspūdingiausia, bet, ko gero, ir ilgiausia kada nors tėvo pasakyta kalba. Karlas pravirko, po velnių, net ir mano paties gerklėje stėjo didžiulis gumulas.

– O dabar einam, papasakosim mamai, kas nutiko.

Būgštavome. Kaskart, kai tėtis skersdavo ožką, mama sukardavo ilgą kelią ir grįždavo namo nuo ašarų paraudusiomis akimis.

Pėdinant prie namo tėtis sulėtino žingsnį, kad atsiliktu-me nuo Karlo.

– Prieš jai išgirstant šitą versiją, verčiau kruopščiai nusi-plauk rankas, – pasakė.

Pakėliau akis nusiteikęs tam, kas dabar laukia, bet išvar-
gusiame tėčio veide atspindėjo tik švelnumas ir nuovargis. Jis
paglostė man viršugalvį. Kiek tik save pamenu, niekada nėra
to daręs. Ir nuo to laiko niekada nebedarė.

– Aš ir tu, Rojau, mudu panašūs. Tvirtesni nei mama ir
Karlus. Todėl turim jais pasirūpinti. Visada. Supranti?

– Taip.

– Mes – šeima. Turim tik vienas kitą ir nieko daugiau.
Draugai, mylimieji, kaimynai, kaimo žmonės, valstybė. Visa
tai tik iliuzija, nė šūdo neverta tą dieną, kai jų prireikia. Tada,
Rojau, liekam tik mes prieš juos. Mes prieš visą pasaulį. Su-
pranti?

– Taip.